

Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvostolle käsiteltäväksi

/Till Österbottens välfärdsområde för behandling

Mitä neuvoksi kun asiakasta koskeva epikriisi ja/tai lääkärinlausunto on väärällä kielellä ?

Hyvinvointialueen sivuilta on luettavissa mm. seuraava toteamus ”Kaikkien palveluiden tarjoaminen yhdenvertaisesti kahdella kielellä on hyvinvointialueen vahvuus, mutta sen toteutuminen vaatii myös jatkuvaa seuranta.”

Näin varmasti onkin useimmissa kohtaamisissa. Lääkäreillä on lupa kirjoittaa lausuntonsa parhaiten taitamallaan kotimaisella kielellä ja enimmäkseen asiakas ja lääkäri ovat samaan kieliryhmään kuuluvia.

Joissain tapauksissa ovat kuitenkin hyvät neuvot tarpeen. Hyvinvointialueen sivuilta ei nimittäin löydy ohjeistusta kenen puoleen asiakkaan tulisi kääntyä kun edellä oleva ihannetilanne ei toteudukaan. Kun selkokielellä pitäisi saada selville mitä lääkäri tarkoittaa ja mitkä ovat jatkotoimenpiteet niin mistä asiakas saa tietää keneen ottaa yhteyttä jotta saa lausuntonsa omalla äidinkielellään?

Taustana kysymykselle:

Moni ikääntyneistä asiakkaista eivät taida toista kotimaista kieltä kuin auttavasti. Saattavat kuitenkin lääkärin kysyessä vastaanotolla ”ymmärrätekö ruotsia ” hiljaa nyökätä antaen siten luvan lääkärille käyttää omaa äidinkieltään ja kenties hän jossain vaiheessa yrittää selittää myös jotain vajavaisella suomenkielen taidollaan. Sessio saattaa päättyä hyvässä hengessä. Vaan lääkärilausunnon tullessa esim. OmaKanta-sivuilla ei asiakas ymmärrä kuin murto-osan ruotsiksi kirjoitetusta lausunnosta. Näin saattaa käydä myös käänteisessä tapauksessa eli että on täysin ruotsinkielinen asiakas joka suostuu suomenkielellä käytävään keskusteluun vastaanotolla ja suomenkielellä tulleesta lausunnosta asiakas ei ymmärrä kun murto-osan. Vastaavia tilanteita saattaa sattua muissakin dokumentoitavissa tilanteissa.

Vad kan man göra om ett utlåtande eller en epikris som gäller en klient är skriven på fel språk?

På välfärdsområdets webbplats kan man bland annat läsa följande konstaterande: ” Att jämställt kunna erbjuda all service på två språk är en av välfärdsområdets styrkor, men för att det ska lyckas krävs kontinuerlig uppföljning.”

Detta stämmer säkert i de flesta möten. Läkarna har rätt att skriva sina utlåtanden på det inhemska språk de behärskar bäst, och oftast tillhör både klienten och läkaren samma språkliga grupp.

I vissa fall behövs dock goda råd. På välfärdsområdets webbplats finns nämligen ingen anvisning om vem klienten ska vända sig till när den ovannämnda idealsituationen inte uppfylls. När man i klartext borde få veta vad läkaren menar och vilka fortsatta åtgärder som är aktuella – hur får klienten då reda på vem man ska kontakta för att få sitt utlåtande på sitt modersmål?

Bakgrund till frågan:

Många äldre klienter behärskar det andra inhemska språket endast hjälpligt. När läkaren under mottagningen frågar ”förstår ni svenska?”, kan klienten tyst nicka och därmed ge läkaren tillåtelse att använda sitt eget modersmål. Läkaren försöker kanske också förklara något på bristfällig finska. Sessionen kan avslutas i god anda. Men när läkarutlåtandet senare syns till exempel i MittKanta, förstår klienten bara en bråkdel av innehållet som är skrivet på svenska.

Samma sak kan hända i omvänd situation – en helt svenskspråkig klient går med på att diskutera på finska under mottagningen, men när hen senare får ett finskspråkigt utlåtande förstår hen bara en liten del. Liknande situationer kan uppstå även i andra sammanhang där dokumentation sker.

Äldrerådet i Jakobstad/Pietarsaaren vanhusneuvosto